

Motion

1980/81:857

av Oswald Söderqvist

om åtgärder för att ersätta bortfallet av arbetstillfällen i Forsmark

Kärnkraftsbygget i Forsmark har tagit i anspråk stora delar av byggnadsarbetarkåren i Norduppland och även berört andra delar av Uppsala län. Också angränsande län och andra yrkesgrupper är berörda.

Som vid alla andra arbetsplatser av anläggningstyp kommer oundvikligen en kraftig minskning av arbetstillfällena, när utbyggnaden närmar sig slutet. Det kommer att medföra stora påfrestningar på arbetsmarknaden, inte bara i de närmast berörda kommunerna utan i hela regionen. Erfarenheterna från liknande stora anläggningar i bygder med sysselsättningssvårigheter har visat att omställningsproblemen blir mycket stora. De stora vattenkraftsutbyggnaderna i Norrbotten och andra delar av Norrland under 1950-, 1960- och början av 1970-talet visade att samhället och dess institutioner drabbades mycket hårt när utbyggnadsboomen var över. Jokkmokks kommun, som upplevde en hektisk uppgångsperiod under de stora vattenkraftsutbyggnaderna i Lule älvdal, har därefter haft stora svårigheter med hög arbetslöshet, vikande skatteunderlag och skulder på de samhälleliga investeringar som utbyggnadsperioden krävde. Det är därför motiverat att redan nu vidta åtgärder för att möta de problem av liknande art, som kan väntas i Norduppland när arbetena i Forsmark avvecklas.

Det förtjänar att påpekas att dessa svårigheter uppstår oavsett om bygget fullföljs eller inte. Under den neddragning av verksamheten som skedde i avvaktan på resultatet av folkomröstningen uppstod temporära svårigheter som självfallet hade blivit akuta om ett stopp av bygget kommit till stånd. Den dåvarande borgerliga regeringen visade sig ha mycket dålig beredskap inför dessa förhållanden. Samma svårigheter återkommer nu, kanske i än värre omfattning på grund av ett än mer försämrat arbetsmarknadsläge, den dag då verksamheten på nytt minskar vid Forsmark. Det måste därför krävas av regeringen att planmässiga åtgärder vidtas, så att övergången blir så smidig som möjligt för enskilda och för samhället.

Vad kan då göras? Norduppland är en region som är mycket hårt drabbad av den ekonomiska krisen och de strukturförändringar den fört med sig inom basnäringarna jord- och skogsbruk, järn- och stålhantering och skogsindustri. Vpk har i en övergripande motion för hela Bergslagsområdet, till vilket Norduppland i dessa avseenden måste räknas, tagit upp dessa problem och föreslagit samlade åtgärder. Men för Forsmarksproblematiken måste mera lokala lösningar sökas. Vad som omedelbart måste sättas i gång är en inventering av möjliga objekt som kan sättas under arbete och suga upp den efter hand lediga arbetskraften från Forsmark, samt att ekonomiska medel

avsätts för detta ändamål. Det finns givetvis angelägna projekt både när det gäller bostadsbyggande och andra samhällsnyttiga anläggningar. Också inom trafiksektorn och de alternativa energikällornas område finns behov och underlag för arbetsskapande investeringar.

Det finns också en större, viktig satsning som tidigare varit aktuell inom regionen. Det är det s. k. Hargshamnsprojektet, som, genom en del underliga turer från bl. a. militära myndigheters sida, lagts åt sidan. Men fullföljandet av Hargshamnsprojektet är en viktig sak inom regionen och bör genomföras. Det är av yttersta vikt att statens möjligheter att lagra olja i egen regi ökas. Hargshamnsprojektet är i det avseendet en förträfflig investering. Hamnförhållandena är goda, avstånden till tätbefolkade regioner med behov av olja korta och de naturliga möjligheterna för bergslagring förträffliga. Det har under de senaste åren visat sig att det inte går att lita på de stora oljebolagen när det gäller oljelagring. Våra beredskapslager har långtifrån varit fyllda under långa perioder. Och även om Sverige nu måste minska sitt oljeberoende, kommer det under ytterligare några decennier att vara av största vikt att ha tillräckliga oljereserver, kanske viktigare än det hittills har varit. När samtidigt stora, lokaliseringspolitiska effekter kan erhållas genom kopplingen till det planerade industriområdet i Hargshamn, bör det inte finnas någon tvekan att ställa erforderliga resurser till förfogande. Överstyrelsen för ekonomiskt försvar (ÖEF) har velat genomföra utbyggnaden i Hargshamn, men militära myndigheter har rest invändningar med hänvisning till Roslagskustens betydelse ur försvarssynpunkt och de många militära anläggningar som finns i området. Det är ett kuriöst påstående. Sådana skäl måste med ännu större giltighet ha kunnat anföras mot kärnkraftsbygget i Forsmark, som på ett helt annat sätt än Hargshamnsprojektet försvårar möjligheterna att framgångsrikt försvara området vid en eventuell invasion. Om det kunde genomföras, då bör också Hargshamnsprojektet kunna genomföras.

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen hos regeringen hemställer om åtgärder för att möta de svårigheter som uppstår i Norduppland när arbetena i Forsmark avslutas.

Stockholm den 22 januari 1981

OSWALD SÖDERQVIST (vpk)

* Se även motion 1980/81:858.